

NORGES HØYESTERETT

Den 10. juni 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Skoghøy, Bergsjø og Østensen Berglund i

HR-2021-1259-U, (sak nr. 21-074762STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Jørgen Nicolai Hilsen Mowinckel)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Andreas Schei)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder lagmannsrettens beslutning etter straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum om å nekte fremmet anke over dom for overtredelse av straffeloven § 291 bokstav b.
- (2) A ble 19. februar 2020 tiltalt for overtredelse av straffeloven § 291. I grunnlaget heter det:

«Natt til tirsdag 24. juli 2018 i ----gate 00 i Oslo førte han sine fingre og/eller penis inn i skjeden til B, til tross for at B var bevisstløs eller på annen måte ute av stand til å motsette seg handlingen på grunn av hør beruselse.»
- (3) Oslo tingrett avsa 24. november 2020 dom med slik domsslutning for så vidt gjelder straffekravet for A:

«2. A, født 00.00.1999, dømmes for overtredelse av straffeloven § 291 bokstav b, til fengsel i 2 – to – år og 9 – ni – måneder.»
- (4) A innga en fullstendig anke til Borgarting lagmannsrett. Lagmannsretten avsa 28. april 2021 beslutning med slik slutning:

«Ankene nektes fremmet.»
- (5) Ved beslutningen ble også en medtiltalts anke over tingrettens dom nektet fremmet.
- (6) A har anket Borgarting lagmannsretts beslutning til Høyesterett. Han har i korte trekk anført at lagmannsrettens begrunnelse ikke i tilstrekkelig grad viser at det er foretatt en konkret og reell overprøving av tingrettens bevisvurdering før anken ble nektet fremmet. Dette er en saksbehandlingsfeil som må føre til at lagmannsrettens beslutning oppheves.

- (7) *Påtalemyndigheten* har inngitt merknader. Etter påtalemyndighetens syn hefter det ikke saksbehandlingsfeil ved lagmannsrettens ankenektelse, og anken må nektes fremmet.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd. I dette ligger blant annet at utvalget kan prøve om det ut fra retts- og bevissspørsmålene var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling, jf. HR-2016-1812-U avsnitt 11 med henvisning til tidligere praksis.
- (9) En beslutning om å nekte anken fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd skal være begrunnet, jf. bestemmelsens fjerde ledd tredje punktum. Begrunnelsen skal vise at lagmannsretten har foretatt en reell overprøving av tingrettens dom på bakgrunn av det som er anført i anken, jf. Rt-2008-1764 avsnitt 104–109. Det må fremgå at de feil som er påberopt ved tingrettens avgjørelse, er oppfattet, og hvorfor det er klart at anken ikke vil føre frem, jf. HR-2017-373-U avsnitt 9. Ofte kan begrunnelsen gjøres summarisk, men den må vise hvorfor det er klart at anken ikke vil føre frem. Generelle og standardpregede begrunnelser er i flere avgjørelser blitt underkjent, jf. Rt-2011-1537 med henvisning til tidligere praksis.
- (10) Tiltalen gjelder overtredelse av straffeloven § 291, som har en strafferamme på fengsel inntil ti år. Frem til en lovendring som trådte i kraft 1. januar 2020, kunne en anke fra siktede som angår forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn seks år – de såkalte seksårssakene – ikke nektes fremmet av lagmannsretten. Etter lovendringen gjelder imidlertid straffeprosessloven § 321 andre ledd også i disse sakene. Om ankenektelse i slike saker uttaler ankeutvalget følgende i HR-2021-750-U avsnitt 10:

«Terskelen for at lagmannsretten skal kunne nekte en anke fremmet, er etter gjeldende rett ikke høyere jo mer alvorlig saken er, jf. HR-2020-1269-U avsnitt 17 og HR-2020-2287-U avsnitt 11. Som understreket i begge disse avgjørelsene er vilkåret uansett meget strengt – det må være klart at anken ikke vil føre frem. I HR-2020-1269-U avsnitt 17 slås samtidig fast at det kan være grunn til å stille særlig strenge krav til lagmannsrettens begrunnelse i de mest alvorlige sakene.»

- (11) Ankeutvalget viser til at lagmannsretten i sin beslutning først har vurdert anken fra den medtiltalte. Deretter redegjøres det kort for anførlene i anken fra A. Disse er gjengitt på en dekkende måte, og fremstillingen viser at lagmannsretten har oppfattet hvilke feil som var påberopt.
- (12) Lagmannsretten gir så følgende begrunnelse for ankenektelsen:

«Også for A bygger tingretten domfellelsen i hovedsak på forklaringene fra fornærmede selv og C, og tingretten har latt rimelig tvil komme tiltalte til gode ved at retten ikke fant tilstrekkelig bevist at den seksuelle omgangen hadde vært samleie, men besto i at tiltalte hadde fingret fornærmede.

Det er ikke anført noe i anken eller ankestøtten som ikke også var anført i tingretten. Alle anførlene er derfor prøvd av tingretten etter umiddelbar bevisførsel. Det er ingen indikasjoner på at tingretten har bedømt bevisene feil, og det er ingen rimelig utsikt til at lagmannsretten vil vurdere bevisene annerledes ved en ankeforhandling og komme til et annet resultat.»

- (13) Til dette bemerker utvalget at det første avsnittet er en gjengivelse av hva tingretten har lagt til grunn. Redegjørelsen gir ingen holdepunkter for at lagmannsretten har foretatt en reell overprøving.
- (14) Det andre siterte avsnittet inneholder generelle og standardpregede utsagn. Ankeutvalget bemerker at nøyaktig de samme formuleringene er brukt i begrunnelsen for å nekte anken fra den medtiltalte i saken. Som nevnt er slike begrunnelser ofte blitt underkjent i rettspraksis, se Rt-2011-1537 med videre henvisninger. Heller ikke begrunnelsen i dette avsnittet gir noen sikkerhet for at lagmannsretten har foretatt en reell overprøving av tingrettens dom.
- (15) Dette er en alvorlig straffesak hvor det kan være grunn til å stille særlig strenge krav til begrunnelsen for ankenektelsen, se HR-2021-750-U avsnitt 10 med videre henvisninger. Etter ankeutvalgets syn tilfredsstillende ikke lagmannsrettens begrunnelse de krav som må stilles. Lagmannsrettens beslutning må etter dette oppheves.
- (16) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning 28. april 2021 oppheves for så vidt gjelder tiltalte A.

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)